

Nurpais Carkınbay

(1939)

Şair Nurpais Carkınbay 1 kasım 1939 yılında Narın bölgesinin Cumsal ilçesine bağlı Kara - Çiy köyünde doğdu. 1952 yılında Bişkek'teki 5 Nolu Ortaokulu bitirdikten sonra Kırgız Devlet Üniversitesinin Filoloji Fakültesine girdi ve 1962 yılında mezun oldu.

Çalışma hayatına 1962 yılı "Leninci gençlik" (günümüzdeki adı "Asaba") gazetesinde musahhah olarak başladı, 1973 yılına kadar aynı gazetede muhabir, bölüm müdürü, redaktör vekili olarak çalıştı. 1973-75 yılları arasında şair Nurpais Carkınbay Moskova'daki Yüksek Parti okulunun gazetecilik bölümünde okudu. Bu okulu bitirdikten sonra Nurpais Carkınbay 1975 yılından başlayarak "Komünist Kırgızistan" dergisinde ilim ve edebiyat bölümünde başkanlık yaptı. 1986 yılında ise "Sovyet Kırgızistan" gazetesinin muhabiri olarak atandı.

Nurpais Carkınbay 1956 yılından itibaren yazmaya başlamıştır. İlk şiir kitabı 1966 yılında "Gençlik baharı" adıyla çıktı. Günümüzde ondan fazla kitabın yazarıdır.

Şair Rusçadan Kırgızcaya V. Mayakovski, E. İsayev, E. Evtuşenko, A. Boznesenski, O. Sulaymanov, M. Svetlov gibi şairlerin eserlerini çevirmiştir.

Nurpais Carkınbay 1970 yılından beri Kırgız Yazarlar Birliği üyesidir.

Eserleri;

Gençlik baharı. Şiirler, manzumeler. F. Kırgızistan, 1966.

Ömürler dağdan başlar. Şiirler ve manzume. F. Kırgızistan, 1970.

Kırlangıç. Şiirler. F. Mektep, 1972.

Yürek sunuları. Şiirler. F. Kırgızistan, 1975.

Zamanın hükmü. Şiirler ve manzume. F. Kırgızistan, 1979.

Beşik nağmeleri. Şiirler, sonetler, balladalar, manzume. F. Mektep, 1983.

Gece kimler uyumaz? Şiir. F. Mektep, 1984.

Kırgız göçü. Manzume. Kırgızistan, 1986.

Azametsin, yılıkcı. F. Mektep, 1987.

Şiirler

AK KALPAKTI KİYGEN MENEN

Ak kalpaktı kiygen menen,
Adat-salttı bilgen menen,
Eliñ üçün bir iş bütpöy,
Keregine carap-tütpöy,
Kırgızımın dep maktanba!

Corgo minip, çaypalsañ da,
Döölöt kütüp, çaykalsañ da,
Cılan catsa cürögüñdö,
Ter, may baskan büt deneñde -
Tegimdin kanı toktolsun!..

CAYLOO DÜKÖNÇÜSÜ

"Mına köynök, mına kışkı tumak - dep,
Alıñızdar, arzan ele turat" - dep,
Kiçi peyil, sılık öskön bala eken,
Keñ cayloonun dükönçüsü Muratbek.

Baybiçeler çoñ aşuudan col karap,
Al ketatsa buyumdarın soodalap,
Şaşılıñkı üylörünö kirişip,
Cüktön suurop, sandıktarın oodarat.

Cılkıçı da, koyçuman da, baarı şat,
Kaalaşınça kerektöösün alışat.
Kız-kelinder : "özün alıp kalsak" - dep,
Bir-birine şıbıraşıp kalışat...

AK KALPAĞI GIYMEKLE

Ak kalpağı giymekle,
Örf adeti bilmekle,
Halkın için bir iş yapmadan,
Gereğine yaramadan,
Kırgızım diye övünme!

Yorga binip, çalkalansan da,
Devlet bekleyip, övünsen de,
Yılan varsa göğsünde,
Ter, yağ basmış bedeninde
Soyumun kanı dursun!..

YAYLA BAKKALI

"İşte gömlek, işte kışlık şapka diyerek,
Alınız, ucuzdur" diyerek
Alçak gönüllü, saygılı delikanlıymış,
Geniş yaylanın bakkalı Muratbek.

Hanımlar büyük geçitten yol gözleyip,
O gelirse eşyalarını alıp,
Aceleyle evlerine girerler,
Yükten çıkarıp, sandıklarını karıştırurlar.

Yılıkcı da, koyun çobanı da, hepsi şen,
İstedikleri kadar ihtiyaçlarını alırlar:
Kız gelinler "kendisini alsak" diye
Birbirlerine fısıldeşir...

ATA-CURTTU SAGINUU

Kayda cürbö,
Arasında köp eldin,
Ağılat ekensiñ Ata curt.
Köptü körüp,
Şartın alıp al eldin,
Kagilat ekensiñ, Ata curt.
Akır birok, toktono albay özünö,
Kam urat ekensiñ, Ata curt.
Serep salıp senin uza-ak köçünüdü,
Saginat ekensiñ, Ata curt!..

CAANDAN SONÑ

Süyömün caandan kiyinki,
Kögörüp catkan cerimdi.
Talaaga kayra bet algan,
Kücürmön kalhoz elimdi.
Şıraalcın başın iyilte,
Süyömün kongon çımçıktı.
Kök muzı okşop köşörgön,
Toolordo catkan tınçıktı.
Süyömün tunuk aynekten,
Kün nuru kayra tiygenin,
Nöşördö kalgn ceñemdin,
Almaşıp köynök kiygenin...

ÖÇKÖN COK ÜMÜTÜM

Kızargan kündün carığı öçtü,
Tünögün tappay, buluttar köçtü.
Öçkön cok menin ümütüm,
Kütömün seni küñü-tün!

Ubada kılğan ubakit öttü,
Ayıldın tegiz ırığı öçtü.
Öçkön cok menin ümütüm,
Kütömün seni küñü-tün!..

KÜZGÜ ERGÜÜ

Alakanday sansız calbırak,
Şirelişet kölmö üstünö.
Kanat kanat kuştar colgo ıraak,
Kırıp kelet mintip, küz küröö...

Cel-lelp! - etse, bürün uçura,
Gül urugu cerge tögülöt.
Supsur tartıp arık suusu da,
Küzdön beter muzdak körünöt...

Karaym uzak, köñül toyobu,
Çagılışat küngö ağız-tüz.
Sürötçünün sargıç boyogu,
Tütöpögön küz, altın küz!..

ATA YURDA ÖZLEM

Yeniden gezinme,
Arasında çok halkın,
Akarmışsın Ata yurt.
Çok şey görüp,
Kanununu alıp o halkın,
Kahrolurmuşsun Ata yurt.
Ama sonunda, tutamayıp kendini,
Gam çekermişsin Ata yurt.
Seyredip senin uzun göçünü,
Özlermişsin Ata yurt!..

YAĞMURDAN SONRA

Severim yağmurdan sonra,
Yeşeren toprağımı.
Bozkıra yeniden yönelen,
Atılğan kolhoz halkımı.
Pelinin başını eğerek,
Severim konan kuşu.
Buza benzeyen,
Dağlarda yatan huzuru.
Severim berrak pencereden,
Güneş ışının yeniden değmesini,
Yağmurda kalan yengemin,
Değiştirip gömlek giymesini...

SÖNMEDİ ÜMİDİM

Kızaran güneşin ışığı söndü,
Tünek bulamayan, bulutlar göçtü.
Sönmedi benim ümidim,
Beklerim seni gece gündüz!

Vade ettiğin vakit geçti,
Köyün bütün ışıkları söndü.
Sönmedi benim umudum,
Beklerim seni gece gündüz!..

GÜZ SEVİNCİ

Avuç gibi sayısız yaprak,
Yapışır durgun suyun üzerine.
Kanat çırpar kuşlar ırak yola,
Giriverir böylece güz.

Yel eserse, tomurcuğunu uçurarak,
Gül tohumu yere dökülür.
Solar arığın suyu da,
Güzden beter soğuk görünür.

Bakarım uzunca, gönül doyar mı,
Çakılır güne kıraç düz.
Ressamın sarımtırak boyası,
Yetmeyen güz, altın güz!..

KIRGIZ TOOLORU

Birine-biri ıktaşıp, cüröktöşkön,
Men tanbaym toolorumdu süröttöşkön.
Oy-sanaam erteden-keç catat anda.
Tak ele bulut bolup türmöktöşkön.

Caydır-kış too başında ak kar muzdak,
Birok da cürögümö cıluu-cumşak.
Boz üydün keregesi sıyaktanıp,
Al bizdi tegete turat kurçap.

Çokusu kökmelcigen kökkö tiyip,
Mergender kumarlana atkan kiyik.
Elimdin keleşekte maksatınday,
Toolorum kanday zalkar, kanday biyik.

CAKŞI KÖRÖM

Men tañdı cakşı köröm -
Emgektin, oylonuunun baştalışı.
Çığışka köödön ayra kulaç kerem,
İrahat uluu kündün baş bağışı.

Men cazdı cakşı köröm -
Köktöönün, körtönünün baştalışı.
Bul maalda baarı bulbul - cürök dağı!
Baykalat ergüü menen bat kağışı.

Men taanısuunu cakşı köröm -
Dostuktun, süyüülördün baştalışı.
Cer şarı akıl menen sıyıp ketsin,
Togolok cer şarınday baştarga uşu.

Men degi... baştalıştı cakşı köröm!

KIRGIZ DAĞLARI

*Birine biri yaklaşıp, yürekleşen,
Ben çekinmem dağlarımı resmetmekten.
Fikrim, düşüncem gece gündüz yatar onda.
Sanki bulutmuş gibi yumaklaşan.*

*Yaz kış dağ başında ak kar soğuk,
Ama yüreğime sıcak yumuşak.
Otağın direkleri gibi,
O bizi çevreleyip sarar durur.*

*Tepesi masmavi göğe değer,
Avcılar hevesle vurmuş geyik.
Halkımın gelecekte maksadı gibi,
Dağlarım nasıl heybetli, nasıl büyük.*

HOŞLANIRIM

*Ben tan vaktinden hoşlanırım;
Emeğin, düşüncenin başlangıcı.
Doğuya açabildiğim kadar kollarımı açarım,
Huzur verir ulu güneşin doğuşu.*

*Ben bahardan hoşlanırım;
Yeşermenin, güzelleşmenin başlangıcı.
Bu dönemde herşey, bülbül ve yürek bile!
Farkedilir heyecanla hızlı atışı.*

*Ben tanışmalardan hoşlanırım;
Dostlukların, sevgilerin başlangıcı.
Yer kürenin tümüne akıl sığsın,
Yuvarlak dünya gibi başlara da.*

Demek ki ben... başlangıçlardan hoşlanıyorum!